

Jan Aukes de Vries werd op 14 september 1915 in Ruigahuizen geboren. Hij was de zoon van Auke de Vries (1879 – 1955), zuivelarbeider, en Baukjen Jongstra (1879 – 1969). Het Rooms Katholieke gezin telde 6 kinderen: Fimme, Jantje, Korneliske, Jan, Catharina en Maria.

Jan was hopman bij de katholieke St. Ludgerus groep in Balk. Deze groep werd in 1938 opgericht. Mogelijk dat de groep bij veevoederfabriek de Volharding bij elkaar kwam.

Jan was tuinman van beroep toen hij op 21 mei 1942 in Balk trouwde met dienstbode Hotske Boersma. Jan had een slechte gezondheid maar ondanks dat was hij actief in het verzet.

Op 1 april 1941 komt politiechef Hoving uit Balk bij Jan de Vries aan de deur. Hij doet Jan in zijn functie als hopman de mededeling dat de padvinderij per 2 april 1941 opgeheven wordt en dat hij daarom alle spullen moet inleveren. De Vries gaat met Lubbert Dooper en Bauke Boersma de padvindingsuitrusting ophalen en het wordt een zwaarbeladen bakfiets vanuit De Volharding in Balk naar A. Dooper aan de Lutswâl in Ruigahuizen. Het transport kan niet anders dan langs het politiebureau in het raadhuis van Balk waar Hoving op dat moment het opvallend druk zit te hebben met andere zaken. Om 10 uur meldt de Vries zich bij Hoving met lege handen en laatstgenoemde buldert: "Wat moet dit, ik moet toch wat in beslag nemen? Je hebt toch wel een paar oude planken en touw?". Daarmee werd voor alle partijen een draaglijke oplossing aan de hand gedaan.

Vijf mannen leggen de basis voor het verzet in Gaasterland: Benjemin Steegenga en Siemen de Jong uit Balk, Jan de Vries uit Ruigahuizen en Jacobus (Koos) Boomsma en zijn onderduiker Rinke de Boer uit Sondel. Hun verzetswerk begint zonder dat ze dat van elkaar weten en bestaat vooral uit het inzamelen en verdelen van geld en bonkaarten, het verlenen van onderdak aan onderduikers en het verspreiden van Vrij Nederland (gedrukt door Johan Hoekstra in Koudum) en Trouw.

In augustus 1941 wordt er op zondagen en tijdens 'door de week' diensten in de Rooms Katholieke Kerk van Balk met de schaal rondgegaan onder alle Heilige Missen. De opbrengst is voor de 'Bijzondere Noden van het Episcopaat'. Het is een actie van verzetsstrijder Jan de Vries uit Balk met toestemming van de pastoor. In de sacristie worden een half uur voor aanvang van de kerkdienst geld uitgekeerd in enveloppen voor jonge mannen die niet naar Duitsland willen te werken.

Gewapend verzet komt zeker in het begin veel minder voor. Veel gereformeerde verzetsstrijders hebben principiële bezwaren tegen het opnemen van de wapens tegen de overheid. Door de komst van niet-Friese verzetsstrijders krijgt het gewapend verzet in deze

provincie een impuls. Het geweld wordt vooral ingezet als middel om aan bonnen en blanco persoonsbewijzen te komen. Het huis van zijn ouders aan de Tsjerkhofleane 4 te Ruigahuize was ook een onderduikadres. Van de onderduikers zijn groepsfoto's bewaard gebleven.

Begin december 1944 vindt een boterroof plaats om daarmee Joden te helpen, door Rinke en de Vries. Zij denken dat de boter voor de Weermacht is, omdat Zuiveldirecteur Dijkstra, fout is. De vaten gaan naar ouders van De Vries in Ruigahuizen en wordt daar verdeeld. Later blijkt dat de boter voor de zuivelfabriek in Sloten bestemd is. Jan was lid van de OD en sloot later aan bij de Binnenlandse Strijdkrachten.

Jan ontving in 1982 het verzetsherdenkingskruis. Hij overleed op 12 november 2006 in Zwolle.

Meer informatie

[Gespreksnotities Gescheurd Land – Gaasterland in de tweede wereldoorlog \(gaasterlandinwo2.nl\)](http://gaasterlandinwo2.nl)

[Het jaar 1941 – Gaasterland in de tweede wereldoorlog \(gaasterlandinwo2.nl\)](http://gaasterlandinwo2.nl)

[Verzet - Document5 \(geschiedenisgaasterland.nl\)](http://geschiedenisgaasterland.nl)

[Jan \(Aukes\) de Vries – Gaasterland in de tweede wereldoorlog \(gaasterlandinwo2.nl\)](http://gaasterlandinwo2.nl)

[Beeldbank \(beeldbankwo2.nl\)](http://beeldbankwo2.nl)

[Een groep onderduikers in Friesland. - Netwerk Oorlogsbronnen](http://www.vrijheid.scouting.nl)

Informatie Scoutingmuseum Fryslân, Leeuwarden

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.